

סיכום שנת 2015 ולקראת 2016

בביטאון זה נסכם את הישגי עמותת יש לשנת 2015 ונציין לאן מועדות פניה של העמותה לעתיד. הדגש השנה בעבודת העמותה היה קידום הבריאות לחברי העמותה והעמדת נושא ההנצחה וזכויות הניצולים במרכז עבודתנו.

הבטחת זכויות הניצולים חשובה לנו מעל הכול, על כן פנינו במכתב לראש הממשלה ושר האוצר וליו"ר הכנסת, יו"ר העמותה הפרלמנטרית, במטרה לקדם את זכויותינו הלגיטימיות. אנו מפרסמים פניה זו בביטאון.

ערכנו כנס גדול ומוצלח כאורחי המרכז הרפואי האוניברסיטאי הדסה. הכנס עסק בנושא קידום בריאות, מיצוי זכויות והנצחה. בכנס השתתפו רופאים ומומחים מן השורה הראשונה ואנשי צוות מקרב עובדי הדסה, "יד ושם" ו"עמך". התייחסות לנושאים שנדונו בכנס תוכלו למצוא בביטאון שלפניכם. אנו מקווים שהם יתרמו לשיפור איכות חייהם של חברינו. אנו מבקשים להרים את פרויקט קידום הבריאות בקרב חברי העמותה והניצולים בכלל. האכסניה של הדסה שהייתה ראש החץ בקידום הבריאות בישוב העברי והינה המקום הנכון לחזק את המסר. היום נשלח ראש החץ ואנו מבקשים את עזרת ראשי הסניפים בקידום הנושא בקרב חברי העמותה. תודתנו ליו"ר סניף אשדוד, דר' לאה קנטי, חברת ועדת קידום בריאות ואיכות חיים על תרומתה להצלחת הכנס.

בביטאון זה תמצאו דיווח על פעילותם הברוכה של חברי הסניפים ברחבי הארץ, סיפורי ניצולים וגם מידע שיסייע לכם במימוש זכויותיכם.

שיח הדורות מתקיים בביטאון זה בין ציקי אוד, בנו של הניצול אשר אוד לבין נתיב רובינזון, בנה של הניצולה רלי רובינזון. אנו מתוודעים לפעילות ענפה של שני הדורות במשפחת אוד, אשר האבא-דור ראשון וציקי אוד – הבן, דור שני, בהעברת לפיד הזיכרון ובעשייה רבת היקף למען הזולת והחברה.

ככול שאנו מתבגרים אנו מבקשים למסור את חוויות ילדותנו בשואה לדורות הבאים, ולהבטיח שיהיו נצורים בזיכרון ובתודעת ילדינו ונכדינו. בשיתוף "יד ושם" שמנו לנו למטרה לעסוק ביתר שאת בנושא ההנצחה וב"איסוף השברים". פעילות זו תבוצע בעתיד בשיתוף הסניפים.

הבאנו בביטאון הדים מכנס יום השואה הבינלאומי שהתקיים באשקלון בהשתתפות רבים מחברינו.

ולבסוף אנו גאים להציג את ספרו החשוב של יעקב טובי שיצא לאור ואשר לעמותה שלנו הייתה תרומה נכבדה בכתיבתו כפי שתראו מדברי התודה של המחבר.

מרים גרייבר, יו"ר
בתיה רפפורט יו"ר המערכת

לכבוד	לכבוד	לכבוד
יו"ר הכנסת	שר האוצר	ראש הממשלה
מר יולי אדלשטיין	מר משה כחלון	מר בנימין נתניהו
משכן הכנסת ירושלים	משרד האוצר	משרד ראש הממשלה

הנדון:

**השוואת פיצויי שורדי השואה המשולמים על ידי משרד
האוצר לפיצויים המשולמים על ידי גרמניה לפי ה-BEG**

אני פונה אליכם בשם חברי עמותת "יש" - ילדים ויתומים ניצולי שואה שכיום גילנו הממוצע הוא בערך 80, בבקשה שתורו על תיקון העוול שנעשה לנו במשך שנים ארוכות על מנת שנקבל מן המדינה את תגמולי הקצבה או הפיצויים המגיעים לנו מבחינה מוסרית ומשפטית. חוק נכי רדיפות הנאצים קובע כי מי שמוגדר כנכה על פי חוק זה יהיה זכאי לקבל מממשלת ישראל תגמול קצבה או פיצוי אחר השווה לסכום שהיה מקבל מממשלת גרמניה. כפי שנאמר בהסכם השילומים בין מדינת ישראל לגרמניה שאז לא תינתן זכות לשורד בישראל לתבוע את ממשלת גרמניה.

כלומר נוצרה הצמדה בין התגמול שישולם על ידי ממשלת ישראל לנכה שעלה לישראל לפני 1 באוקטובר 1953 לבין הסכום שהיה יכול לקבל מממשלת גרמניה אילולי ההסכם. למרות זאת נוצר במשך השנים פער עצום בין הרנטה שמשלמת הממשלה הגרמנית ובין התגמול החודשי שמשלמת ממשלת ישראל.

בבג"צ הירשזון" קבע בית המשפט העליון כי הסכם השילומים עם גרמניה פגע בזכות הקניין של ניצולי השואה מאחר שכתוצאה ממנו נחסמה הדרך בפניהם להגיש תביעה לממשלת גרמניה המערבית. בפסק דין זה נקבע שעל שר האוצר לתת ביטוי ממשי בצו למניעת פגיעה בזכות הקניין של הניצולים.

למרות זאת המדינה לא עמדה בהתחייבותה להיצמד לגובה הרנטה המשולמת על ידי ממשלת גרמניה מכוח ה-BEG.

ביוני 2008 הוגש דו"ח ועדת דורנר - ועדת החקירה הממלכתית בנושא הסיוע לשורדי השואה שהוקמה עקב הפניה לבג"צ בעניין זה - נקבע מפורשות כי המדינה לא לקחה בחשבון את הפער בין הרנטה הגרמנית לבין התגמול החודשי המשולם ע"י ממשלת ישראל גם לאחר ההעלאה האחידה של 25%. בהמלצת הוועדה צוין כי שווי אחוז הנכות יועלה ל-75 ש"ח ושסכום התגמול לנכה 25% יועלה ל-2200 ש"ח.

הוועדה המליצה כי על מנת לצמצם את הפגיעה בזכות הקניין של ניצולי השואה, שדרכם להגיש תביעה לפי ה-BEG נחסמה כתוצאה מן הוויתור שעשתה המדינה בהסכם השילומים, על המדינה להבטיח כי החל מ-1.1.08 יהיה שווי התגמול החודשי של ממשלת ישראל למי שזכאי לפי החוק, 75% משווי הרנטה הגרמנית החודשית המשולמת לניצולי השואה שגרמניה אחראית לפיצויים. הדרך ליישום המלצת הוועדה הייתה תיקון צו נכי רדיפות הנאצים על ידי הפעלת סמכותו של שר האוצר.

המלצה נוספת של הוועדה הייתה לחייב עדכון שנתי של התגמול של ממשלת ישראל על פי השינויים בשיעור הרנטה הגרמנית. העדכון צריך היה להתבצע על פי רמת השכר הציבורי בגרמניה הנקבעת במהלך שלושת החודשים הראשונים של השנה האזרחית על פי שער האירו.

לא רק שההעלאה ל-75% לא נעשתה רטרואקטיבית מהתאריך 1.1.2008 אלא גם לא נעשתה התאמה בין התגמול שמשלמת הממשלה הישראלית לקצבה שמשלמת ממשלת גרמניה. בעוד התגמול הגרמני מתעדכן מדי שנה על פי השכר הממוצע במשק, בישראל הוא מתעדכן על פי דרגה י"ד בשירות המדינה. החל מדרגת נכות של 40% נשאר פער עצום בין התגמול הישראלי לזה הגרמני: בדרגת נכות של 40-49% התשלום הוא 2227 ש"ח לחודש; בדרגת נכות של 50-59% התשלום הוא 2711 ש"ח; 60-69% 3164 ש"ח; 70-79% 3609 ש"ח; 80-100% 4502 ש"ח.

למרות ניסיונותינו לא הצלחנו לברר מהם הסכומים המשולמים היום על ידי ממשלת גרמניה לשורדים על פי BEG. אולם ההמלצה של דו"ח ועדת דורנר שעל פיה על משרד האוצר להעלות את סכום הפיצויים המשולמים על ידו ל-75% מהסכום שמשולם על ידי ממשלת גרמניה לא בוצעה, והסכום שמשולם משרד האוצר נשאר בעינו. מאז חלפו 8 שנים. מדובר במספר של פחות מ-80 אלף ניצולי שואה שמספרם הולך ופוחת מדי חודש בחודשו. על מנת להשוות את הפיצויים ל-100% מהפיצויים המשולמים ע"י גרמניה יש להקציב סכום של כ-80 מיליון ש"ח.

על פי כל קנה מידה, הן מוסרי והן חוקי, אין שום הצדקה לפער בין התגמול שניתן בישראל לזה המשולם בגרמניה. מאחר שאין חילוקי דעות על כך שדרכם של הניצולים שעלו לארץ לתבוע את ממשלת גרמניה נחסמה בפניהם על ידי מדינת ישראל, התגמול צריך להיות זהה. אין אנו רוצים לפנות שוב לבתי המשפט. אנו פונים אליכם בבקשה ובתקווה שתדאגו לתקן את המעוות ותאפשרו לנכים שורדי השואה שעלו לארץ ושפגיעת המדינה בזכותם לתבוע את גרמניה הוכרה באופן משפטי, לקבל מהאוצר סכום שאינו קטן מהפיצויים שגרמניה משלמת לנכים. במצבם הם זקוקים לכסף זה כדי לחיות. בכבוד רב,

מרים גרייבר יו"ר ארצית עמותת יש

נאום היו"ר מרים גרייבר בכנס בריאות זכויות והנצחה בהדסה הר הצופים

כ' חשון תשע"ו 2/11/2015

בשמי ובשם ההנהלה שלנו, של עמותת יש, אני מברכת אתכם בברוכים הבאים מכל חלקי ארצנו. אני מודה להנהלת בית החולים הדסה על הכנסת האורחים החמה. לכל המברכים והמציגים ישר כח, ותודה. תודה רבה לחברינו בעמותה על עבודתם הרבה להצלחת הכנס.

בדברי היום, חשבתי לנכון לערב בדברי את המנשר של ניצולי השואה שהקריא מר צבי גיל בבקעת הקהילות ביד ושם ביום, כ"ט בניסן תשס"ב, 11 באפריל 2002.

אנחנו דור ניצולי השואה הולכים ומתמעטים. בעוד שנים לא רבות לא יהיה עוד על כדור הארץ אדם שיוכל להעיד: "אני זוכר/ זוכרת את מה שאירע בשואה".

יוותרו רק ספרי זיכרונות ומחקר, תמונות וסרטים, ועדויות ניצולים. או אז יהפוך זיכרון השואה מגורל כפוי, החתום בבשרנו ובנשמתנו, לייעוד היסטורי שעל האנושות ועל הדורות הבאים לשאת באחריות לצקת בו תוכן ומהות.

לפני 70 שנים, באביב 1945, נדמו קולות וזוועות מלחמת העולם השנייה, ואנו, שרידי יהדות אירופה, וצפון אפריקה, יצאנו ממחנות המוות ומגאיות ההריגה, מוכים ומרי נפש, מיותמים, ללא קהילה וללא בית, ובלי נפש קרובה המחכה לנו ברחבי תבל.

המלחמה הסתיימה, אך אנו תהינו, נבוכים וכואבים. האם אחרי חשכת הגטאות, רכבות המוות ומחנות הריכוז וההשמדה, נהיה עוד מסוגלים להחיות בקרבנו את פתיל החיים, לאהוב, לעבוד, להקים משפחות ולציין ימי חג ומועד? אנו לא נהפכנו לשונאי אדם ולשוחרי נקם על דם נקיים. זוהי עדות ניצחת לערכי המוסר הטבועים בהוויית עמנו עתיק היומין, ולאמונה ברוח האדם. שיקמנו את עצמנו, השתלבנו במאבק להקמת מדינת ישראל ותרמנו לחברה.

אנו בחרנו בחיים, השתלבנו ותרמנו מעצמנו בישראל ובארצות ההגירה השונות שאליהן הגענו. מרבית שרידי השואה באו לישראל- מדינת העם היהודי. היה זה עבורם לקח קיומי מהשואה. ביסודותיה של מדינת ישראל הונחו לא רק זכרם של שישה מיליון מבני העם היהודי שהושמד אלא גם הלקחים ההיסטוריים. מאז ועד היום אנו מתמודדים עם הסוגיות המעיקות הרבות העולות מסיפור השואה: על מה ולמה נעשתה הזוועה? מדוע סומנו היהודים על-ידי הגרמנים כסכנה לאנושות שיש להשמידם? מדוע דווקא מקרב העם הגרמני שהוליד הוגים ומורי הלכה באתיקה וענקי יצירה בתרבות המודרנית יצאו הרוצחים שיצרו והפעילו את מכונת ההשמדה חסרת התקדים.

אמנם, אנחנו ציבור פלורליסטי, רב פנים ודעות, אך משותף לנו ומאחד אותנו הרצון למסור לדורות הבאים את לקחי חיינו המיוסרים בטרם ירד המסך ויפרדו גם אחרוני הניצולים מזירת החיים. מכאן, מירושלים, – אתר ההנצחה של העם היהודי לשואה ולגבורה.

במסורת היהודית הזיכרון הוא ערך מכונן. ואולם, אין הזיכרון מבודד כערך עצמאי אלא נסמך לחובה המוסרית. היום, כשאנו, ניצולי השואה שהזיכרון צרוב בבשרנו, באים להעביר את לפיד שליחות הזכירה לדורות הבאים, אנו מעבירים עמו גם את המסר היהודי שהזיכרון צריך להוליד למעשה ולמחויבות מוסרית.

הוא צריך להיות הבסיס לפעולה ומקור הכוח ליצירת עולם טוב יותר.

אנטישמיות וכל סוג אחר של גזענות טומנים בחובם סכנה לא רק ליהודים אלא לכל העולם.

בימים אלו "האנטישמיות החדשה" מכוונת בו זמנית נגד היהודים, נגד ישראל ונגד הציונות, תוך הפיכת מושגים אלה למושגים נרדפים. תופעות אלה שכיחות גם בתעמולה הבאה מהעולם הערבי.

השואה הראתה לעולם עד היכן מגיע כוחן ההרסני של האנטישמיות והגזענות. הכחשת השואה, מזעור השואה ובנאליזציה של השואה, הם פתח מילוט מהסקת מסקנות מתבקשות מהעבר והפקת לקחים לעתיד.

אנו, הניצולים שצעדנו בגיא צלמוות וראינו כיצד משפחותינו, קהילותינו, ועמנו מושמדים, לא שקענו אל תהומות הייאוש ולא איבדנו את האמונה באדם ובצלם אלוהים.

אנו מבקשים להעביר מסר חיובי לעמנו ולעולם – מסר של מחויבות לערכי האדם לזכויות האדם לסובלנות וסבלנות.

אני גומרת את דברי עם הסיפור של הלל: אדם ביקש מהלל ללמד אותו את כל התורה על רגל אחת. ענה לו הלל הזקן "מה ששנא עליך אל תעשה לחברך." וכל השאר זה רק פירוש.

בברכת חג חנוכה שמח ושקט למשפחת יש וכל השורדים והניצולים בארץ.

כנס הבריאות

  <p>בריאות הניצול כאתגר מידי</p> <p>כנס קידום בריאות מיצוי זכויות והנצחה</p> <p>הכנס יתקיים ביום שני, כ' בחשוון תשע"ו 02/11/2015 בין השעות: 14:00-10:30</p> <p>בבית החולים הדסה הר הצופים בירושלים אולם ברמן</p> <p>הסעות</p> <p>באחריות מר עוזי לובל סגן יושב ראש העמותה וראשי הסניפים- נא לתאם עימם ישירות</p> <p>לכרטיס נא לפנות לעוזי לובל 04-8107859 / 054-7562211</p>	<p>אנו מזמינים אותך להשתתף בכנס "עמותת יש" בנושא קידום בריאות מנחה- גב' רלי רובינזון</p> <p>10:30 התכנסות וכיבוד קל</p> <p>11:00 פרקי שירה</p> <p>דברי פתיחה: יו"ר עמותת יש הגב' מרים גרייבר ברכות: מנכ"ל הדסה פרופ' תמר פרץ השרה לשוויון אזרחי הגב' גילה גמליאל מנהלת הדסה הר הצופים ד"ר אסנת לב ציון יו"ר מרכז הארגונים הגב' קולט אביטל</p> <p>מרצה: פרופ' אריה בן יהודה, מנהל אגף פנימי הדסה שמירת בריאות בגיל השלישי</p> <p>מרצה: דר' מרטין אורבך, מנהל קליני עמך זיכרונות הניצולים בהיבט הנפשי</p> <p>מרצה: גב' פרח חדות, עובדת סוציאלית MSW היחידה הגריאטרית הדסה הניצול במערכת הבריאות, קשיים וזכויות</p> <p>מרצה: הגב' אורית נוימן, מנהלת פרויקט "לאיסוף השברים" ביד ושם השימור כדרך להנצחה</p>
--	--

הדים מיום העיון

הרצאתו של פרופ' אריה בן-יהודה, מנהל אגף בבי"ח הדסה "שמירת הבריאות בגיל השלישי"

אתגרים:

להשקיע בבריאות ולמנוע מוגבלות, לחזק את מערך השירותים בקהילה ותמיכה במשפחה, להבטיח בטחון כלכלי, ליצור הזדמנויות להמשך השתתפות מבוגרים בכוח העבודה, לאפשר המשך התפתחות לאוכלוסייה המבוגרת והמשך תרומה לקהילה ולחברה.

קיימות מחלות ומוגבלויות עיקריות בגיל המבוגר:
יתר לחץ דם, מחלת מפרקים / סחוסים ניוונית, ירידה בשמיעה, מחלת לב איסכמית-אי ספיקת לב, סרטן, ירידה קוגניטיבית: דמנציה/אלצהיימר.

יש חשיבות למניעה ראשונית

פעילות גופנית:

פעילות גופנית מועילה לכל המבוגרים, כולל המאוד מבוגרים והחולים במחלות רבות. מומלץ על פעילות בארבעה תחומים:
אירובי, חיזוק שרירים, גמישות ושיווי משקל. על האימונים להיות מדורגים ומותאמים לכל אדם ומצב. הליכה, שחיה, אופניים סטטיות וכן משקולות קלות. שיקום ריאה /לב חשוב מאוד לחולים הזקוקים לכך.

אספירין למניעה ראשונית:

הנחיות שונות לשמירת הבריאות כוללות שימוש מונע בקרב מבוגרים עם סיכון גבוה למחלת לב כלי דם. במחקרים שונים נמצא כי התועלת והסיכון שונים בין גברים ונשים: בקרב נשים אספירין מונע אירוע מוחי ראשון. בקרב גברים אספירין מונע אירוע ראשון של התקף לב.

הפסקת עישון:

הפסקת עישון מורידה את הסיכון לפתח מחלת לב כלילית, סוגי סרטן (ריאות, גרון) ומחלת ריאות כרונית. אמצעים לגמילה מעישון כוללים המלצת רופאים, ייעוץ פורמאלי וטיפול תרופתי. ייעוץ מתמשך חשוב ביותר.

אלכוהול:

ל-15% מבני 65 למעלה סיבוכים בריאותיים הקשורים לאלכוהול. כ-2% מאוכלוסייה זו עונים להגדרה של אלכוהוליסטים. שימוש לא תקין באלכוהול פוגע בתפקוד ובמצב הקוגניטיבי. גורמי סיכון לשימוש באלכוהול כוללים: אבל, דיכאון, חרדה וכאב.

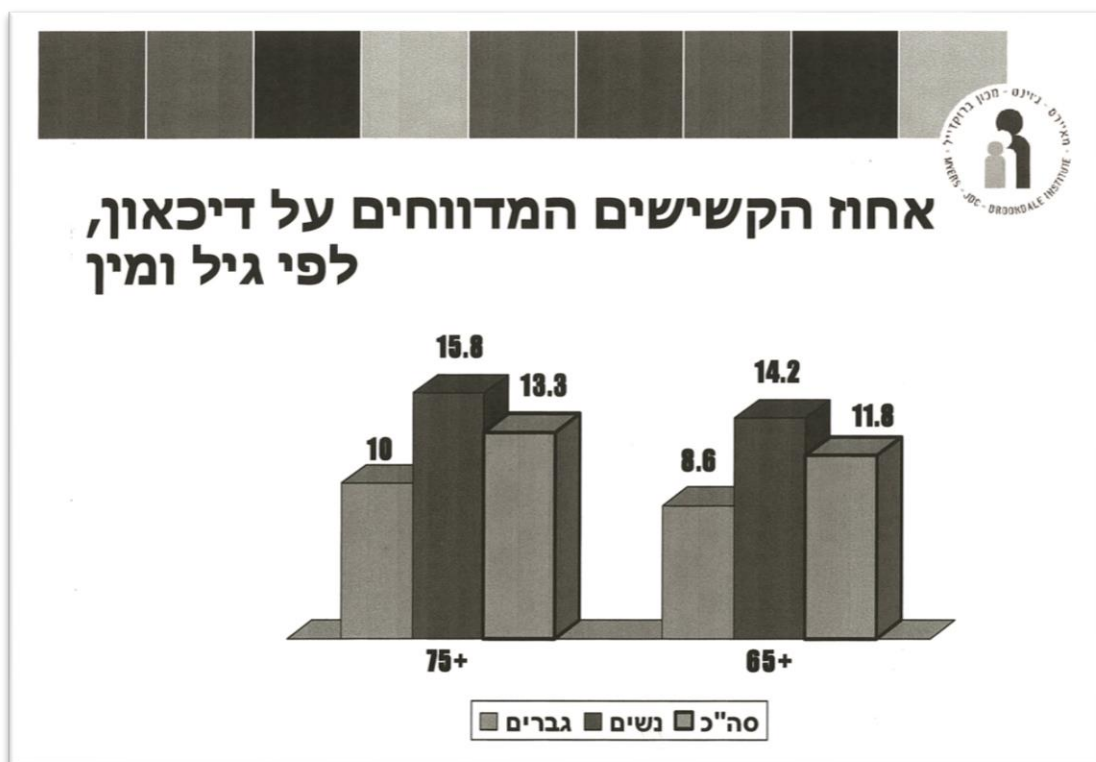
אוסטאופורוזיס:

אוסטאופניה ואוסטאופורוזיס שכיחות לאחר תום המחזור. ההמלצה היא לעבור בדיקת צפיפות עצם לפחות אחת לשנתיים מעל גיל 65.

לנשים סיכון מוגבר ועל כן מומלצת בדיקת צפיפות עצם מעל גיל 60, לגברים מומלץ לעבור בדיקה רק כאשר הם בסיכון גבוה כגון משקל גוף נמוך, שברים בעבר, טיפול בסטרואידים או למי שעוסקים בפעילות גופנית

הערכה גריאטרית:

הערכה תפקודית וקוגניטיבית מומלצת רק אם דווח על בעיה. הערכה לקיומו של דיכאון מומלצת לכולם מעל גיל 65. דיכאון שכיח בגילאים אלה ולרוב אינו מאובחן ומשפיע לרעה על תוחלת החיים. יש לברר את הסיבה ולהמליץ על טיפול בהתאם.

איבוד שמיעה:

שכיח מעל גיל 75 וגם דלקות מפרקים של הגיל המבוגר ואלה משפיעים על ירידה תפקודית ודיכאון, ולכן מומלץ לבצע בדיקת שמיעה פשוטה בעיקר אצל המתלוננים על ירידה בשמיעה.

יש לתשאל לגבי נפילות ואי שליטה על סוגרים ולבדוק מידיי ביקור אצל רופא את מגוון התרופות והצורך בהן. חשוב לוודא קיום של השגחה כגון לחצן מצוקה או שירות חירום כגון שח"ל היכול להגיב בזמן אמת לאירוע לב כולל פינויו של המבוטח לחדר מיון. רצויה צריכה של לפחות 1000 יחידות ויטמין D ליום וכן 1.2 גר' סידן. ויטמין D נמצא יעיל למניעת נפילות ושברים. השימוש בוויטמינים נוספים אינו רצוי.

פרופ' בן-יהודה התייחס בדבריו לחשיבות שיש בייפוי כוח לטיפול רפואי לפי סעיף 16 לחוק זכויות החולה.

אנו מצרפים טופס זה.

ייפוי כוח לטיפול רפואי לפי סעיף 16 לחוק זכויות החולה

1. אני החתום מטה

שם _____ ת.ז. _____ מ- _____
מען מלא

ממנה בזאת את שם _____ ת.ז. _____ מ- _____
מען מלא

ואת: שם _____ ת.ז. _____ מ- _____
מען מלא
(לא חובה למנות שניים)

כל אחד מהם בנפרד להיות בא-כוחי להסכים או לסרב בשמי ובמקומי לקבלת טיפול רפואי. במקרה של חילוקי דעות ביניהם תהיה דעתו של _____ הקובעת.

2. ייפוי כוח זה יכנס לתוקף אם בעת שתידרש הסכמתי לטיפול רפואי, לא אהיה כשר לתת הסכמה זו בשל מצבי הגופני או הנפשי.

3. כוחו של ייפוי כוח זה יהיה יפה לעניינים הבאים: (סמן x במקום המתאים).

[ ] להסכים/לסרב במקומי לכל הליך וטיפול רפואי שיידרש לי, לרבות טיפול הטעון הסכמה בכתב.

[ ] להסכים/לסרב במקומי לטיפולים רפואיים המנויים להלן בלבד:

[ ] ניתוחים	[ ] הקרנות/ כימותרפיה	[ ] טיפול לשיכוך כאבים
[ ] החייאה	[ ] חיבור למכונת הנשמה	[ ] הזנה מלאכותית
[ ] אחרים: נא לפרט _____	[ ] טיפול רפואי מאריך חיים מכל סוג	

[ ] לבקש ולקבל מידע רפואי ו/או חוות דעת רפואית מכל מטפל/מוסד רפואי שבו טופלתי או הנני מטופל, כאשר מידע זה נחוץ לשם החלטה בדבר הטיפול בי.

[ ] להחליט על אשפוזי במוסד רפואי או סיעודי לרבות אשפוז כרוני, בכפוף להוראות כל דין, או בסייגים הבאים: _____ (פרט).

[ ] לייצגני בפני ועדת אתיקה לפי חוק זכויות החולה, במידת הצורך.

[ ] לתת הסכמתי לפעולות נוספות נלוות וקשורות לטיפול הרפואי.

4. למען הסר ספק, בא הכוח **לא** יהיה רשאי לעשות בשמי כל פעולה כספית או התחייבות כספית, **ולא רשאי** לוותר בשמי על הסודיות הרפואית, למעט אם הדבר חיוני לצורך טיפול רפואי הדרוש לי לגביו הוא נדרש להחליט כבא כוחי.

5. תנאים ומגבלות על ייפוי הכוח:

_____
_____
_____

6. ייפוי כוח זה אינו מהווה ויתור על זכויותיי, ואהיה רשאי לחזור בי מן המינני או לבטלו בכל עת על ידי מתן הודעה **בכתב** לבא הכוח, או למטפל, או לכל מוסד רפואי בו נשמר עותק של ייפוי הכוח, לפי העניין או על ידי מתן ייפוי- הכוח חדש. בנסיבות מיוחדות בהן לא ניתן יהיה לקבל ממני הודעה בכתב, אוכל להודיע על ביטול ייפוי הכוח בעל פה בפני שני עדים, ובלבד שדברי והעדויות יתועדו בכתב סמוך ככל האפשר לאחר מכן.

7. אני פוטר בזה מאחריות לתוצאות השימוש בייפוי הכוח את מיפופה כוחי ואת כל מי שיפעל על סמך ייפוי כוח זה, ובלבד שפעלו בתום לב.

8. ייפוי כוח זה יפקע מאליו בתוך עשר שנים מהיום, או:

[ ] ביום _____ או

[ ] במקרה ש:-

לפי המועד המוקדם יותר – אלא אם חודש על-ידי או נכנס לתוקף ונעשה בו שימוש כאמור בסעיף 2 לעיל, לפני המועד האמור לעיל.

9. בנוסף לייפוי- כוח זה :

[ ] חתמתי גם על ייפוי- כוח לפי חוק החולה הנטוה למות,

[ ] נתתי הנחיות מקדימות

ולראיה באתי על החתום, בדעה צלולה, מרצוני החופשי וללא לחץ או כפיה

היום _____ לחודש _____ שנה _____ במקום _____

טלפון _____ טלפון נייד _____ חתימת המטופל _____

הסכמת בא הכוח

אני החתום מטה _____ שם _____ ת.ז. _____

מסכים להתמנות כבא כוחו של המטופל לעיל, לעניין טיפול רפואי כמפורט לעיל, לאחר שקראתי את ייפוי הכוח והבנתי את תפקידי וסמכויותיי.

ידוע לי כי מוטל עלי לברר מראש, ככל שניתן, מהו רצונו של המטופל בנוגע לטיפולים רפואיים במצבים שונים, ולקיים את רצונות המטופל בנאמנות. ידוע לי כי שיקול דעתי ויכולתי לפעול מוגבלים לנושאים המוזכרים בייפוי הכוח, ובכפוף להנחיות המטופל, ככל שניתנו לי מראש, ולטובתו של המטופל.

תאריך _____ חתימת בא-הכוח _____

חתימת עד מאמת (רופא/עו"ס/אחות/פסיכולוג/עו"ד)

הריני לאשר כי הנ"ל חתמו בפני על ייפוי הכוח לאחר שבדקתי את זהותם כמיטב יכולתי, והתרשמתי כי הם מבינים את משמעות המסמך. נותן ייפוי הכוח נראה מדבר לעניין וללא סימנים להפעלת לחץ עליו.

תאריך _____ חותמת _____ חתימה _____

מען _____ טלפון _____ טלפון נייד _____

הדים מיום העיון

בעקבות הרצאתו של ד"ר מרטין אורבך - מנהל קליני של "עמך":
'התמודדות ילדים ניצולי שואה עם הזיכרונות'

ד"ר אורבך הציג את שירו של בונים הלר "זיכרון טוב" כדי להדגים את הדרכים השונות להתמודדות של ניצולים עם זיכרונות מתקופת השואה.

"זיכרון טוב"- בונים הלר:

" לפעמים הזיכרון מיטיב

ואילו קראתם לו אולי היה מועיל

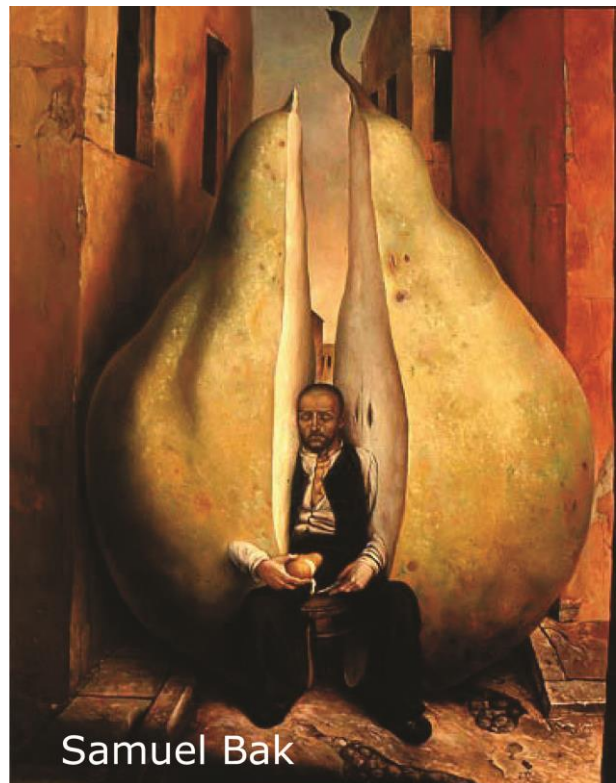
...ואז גם יתעורר חוש הריח

ולעבר אקפוץ להתארח"

השיר מעלה אפשרות להבנה שזיכרונות יכולים להיות רעים או קשים אך גם טובים. הם מלווים אותנו כל החיים ולעיתים רודפים אותנו. יש ביכולתנו להיות לא רק חסרי אונים לנוכח הזיכרונות, אנחנו יכולים לפנות אל הזיכרונות, לשחזר אותם, לרשום אותם, לספר לאחרים ולהבין אותם בדרך מלאה וטובה יותר על רקע ניסיון החיים המצטבר שלנו, וכך אנו יכולים לעבד אותם ולמצוא משמעויות חדשות.

אולי זו הכוונה בשיר של בונים הלר, בחלקו האחרון:

"ולפעמים הזיכרון מיטיב, ואילו קראתם לו אולי היה מועיל"

Samuel Bak

התמונה כמו השיר, מסמלת את החוויות הבסיסיות של הניצולים - לחיות עם זיכרון העבר ובו זמנית לחיות את ההווה. זאת חוויה מוזרה להרגיש לפעמים אותו ילד/ילדה רדופים בשואה מחד ולהרגיש ולחיות את החיים של מבוגר/ת היום.

"עמך" - כמוקד לתמיכה נפשית בניצולים ובני משפחותיהם:

עמותת "עמך" - המרכז בישראלי לתמיכה נפשית וחברתית בניצולי השואה הוקמה בשנת 1987 על ידי ניצולי שואה ואנשי מקצוע בתחום בריאות הנפש כדי להעניק טיפול נפשי תמיכתי וחברתי לניצולי שואה ומשפחותיהם.

כיום, הצוות המקצועי והמסור של "עמך" נותן מענה ייחודי לצרכים הנפשיים והחברתיים של כ-18,000 ניצולי השואה ובני משפחותיהם באמצעות רשת של 14 מרכזים הפזורים בכל רחבי הארץ וכן מקיים כ-46,000 טיפולי בית בבתייהם של ניצולים מרותקים. בנוסף, פועלים כ-900 מתנדבים בכל רחבי הארץ.

אוכלוסיית היעד הם ניצולי שואה, ילדי השואה, בני זוג של ניצולי שואה, בנים/בנות של ניצולים ובני משפחותיהם, אנשי מקצוע העומדים בקשר עם ניצולי שואה ואוכלוסייה כללית המתמודדת עם מצבי מעבר, משבר וחירום.

שירותי "עמך" כוללים: טיפולי אישי, זוגי, משפחתי וקבוצתי; מרכזים טיפוליים, שיקומיים ופעילות חברתית; הערכות, אבחונים וטיפולים פסיכיאטריים; תיעוד סיפורי חיים בווידיאו, אודיו ובכתב; טיפולי בית אצל ניצולי שואה המרותקים לבתייהם; תיווך לשירותים ומוסדות בקהילה; ביקורי בית של מתנדבים; קבוצות שיחה ודיון לניצולים, לבני זוג ולבני הדור השני; מרכזים טיפוליים שיקומיים ופעילות חברתית; ימי עיון, הרצאות והדרכה לאנשי מקצוע המטפלים בניצולי שואה ובאוכלוסיות במצבי משבר וחירום.

מי אני?

הדים מיום העיון

זכויות הניצול במערכת הבריאות

בכנס קידום בריאות, מיצוי זכויות והנצחה שהתקיים בהדסה הר הצופים ב- 2.11.2015 שמענו את דבריה של הגב' פרח חדוות, עובדת סוציאלית המרכזת את נושא ניצולי השואה בהדסה ירושלים.

בהרצאתה סקרה את מכלול הזכויות של ניצולי השואה תוך התייחסות לניצול במסגרת בריאות מחלה ובדגש על העזרה הייחודית הניתנת בעקבות מחלה ואשפוז. העזרה ניתנת באמצעות "הקרן לרווחת ניצולי שואה" לניצולים אשר הכנסתם החודשית מכל המקורות אינה עולה על 9090 שח.

ההטבות הנוספות המגיעות להם הן:

- ✓ תוספת של 9 שעות בשבוע למי שזכאי ל 150% ול- 168% גמלת סיעוד.
- ✓ תכנית סול"ם באשפוז - 50 שעות עזרת מטפל לניצול שמשחרר מבית החולים, יש להגיש את הבקשה באמצעות עובד סוציאלי בעת האשפוז.
- ✓ תכנית סול"ם בקהילה - על פי קריטריונים שנקבעו ניתן להגיש בקשה באמצעות עובד סוציאלי במרפאות לקבלה של 50 שעות מטפל.
- ✓ שירותים שונים ניתנים לניצולים על ידי "הקרן לרווחת נפגעי השואה בישראל" כגון:
  - עזרה בטיפולי שיניים
  - בדיקות ראייה ושמיעה
  - לחצן מצוקה
  - ניידת שיפוץ
  - טיפול סוציאלי פרטני
  - קשר עם מתנדבים

עזרת הקרן מותנית במקרים רבים ברמת ההכנסה והזכאות נקבעת על ידי הגופים המממנים.

פרטי הקרן: טלפון 03-6090866, פקס 03-6968294

ובאתר הקרן: WWW.K-SHOA.ORG

יעקב פקמן

מקום לידה: ינוב פאדליאסק, אזר לובלין, פולין.

שנת לידה: 1934.

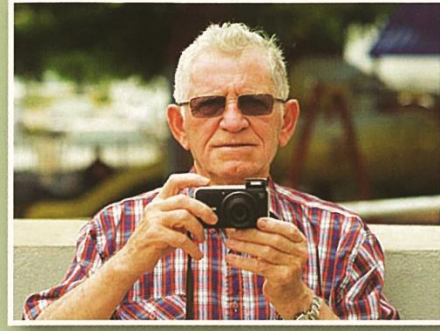
מהלך המלחמה: בסוף 39 המשפחה בורחת לצד הרוסי ונשלחת בצו הממשלה הרוסית לסיביר, לכפר נידח בתנאים קשים. בסוף המלחמה, המשפחה חוזרת לפולין "הרוסית", ומשם למחנות עקורים באירופה. באמצעות תנועת "הבריחה" מגיעים לפלשתינה.

עליה: 1948.

משפחה: נשוי, אב ל-2 בנות, סב ל-2 נכדים.

ה"סמיקלקה" - התושייה של אבא

בתחילת ספטמבר 39 אבא החליט לברוח לצד הרוסי. אבא זכר את הגרמנים ממלחמת העולם הראשונה ואמר "אני מעדיף להיות עם הרוסי המלוכלך מאשר עם הגרמני המלומד". גרנו על שפת נהר בוק שהפריד בין פולין לרוסיה. שבועיים בלבד טרם נכנסו הגרמנים לעיר, אבא הושיב אותנו, ששת הילדים על עגלה רתומה לסוסים, העמיס מעט מיטלטלין וכסף ועברנו לרוסיה. יהודים מתלבטים ראו את הצעד שעשינו ובאו בעקבותינו. גם רב העיירה הגיע. חיכו שבוע, חיכו שבועיים, עקבו אחר התנהלות הגרמנים ונרגעו. הרב חזר ואחריו האחרים. אבא התעקש, כל זמן שהגרמנים שם, אנחנו נשארים כאן. כעבור שלושה שבועות, באישון לילה הגיעו הרוסים ופקדו על היהודים שישבו על הגבול לעלות על משאיות. נלקחנו לסיביר. שם חיינו בתנאים קשים של רעב וקור אך בניגוד ליהודים שנשארו בינוב פאדליאסק, ובזכות ה"סמיקלקה" של אבא נשארו בחיים.

שלמה אנגלמן

מקום לידה: ראחוב, צ'כיה.

שנת לידה: 1937.

מהלך המלחמה: בשנת 1941 גורש עם משפחתו לאוקראינה ומשם ברחו לדברצן בהונגריה. ב-1944 נכלאה המשפחה בגטו דברצן. במרץ אותה שנה נשלחו לאושוויץ אך בדרך נס הגיעה הרכבת בה נסעה המשפחה למחנה עבודות כפיה באוסטריה.

עליה: 1948, עם עליית הנוער.

משפחה: נשוי, אב ל-3 בנות, סב ל-16 נכדים.

יד מכוונת

הייתי בן שש וכל שרציתי היה להיות אסוף בחיבוקם של הורי. והם עשו זאת. הרימו אותי גבוה מתוך הצפיפות כדי שאויר קר ייכנס לאפי מבעד לחרך הצר של קרון הבהמות. פניו הקודרים של אבא ביטאו את ידיעתו הוודאית שהמסע הזה יגמר במוות. כמה שבועות לפני כן עמדנו בשערי הגטו בדברצן. אבא חילק לנו מסמכים מזויפים ואמר, "לכו עם הגוי שמחכה לכם בשער, הוא ישמור עליכם". אחיותיי צעדו קדימה אבל אני לא רציתי לזוז, לא הסכמתי לעזוב את אבא. נשארתי בגטו עם הורי. כעת אנו בדרכנו מזרחה לתאי הגזים. בקרון הדחוס היו כתשעים יהודים רעבים וצמאים, וברקע שקשוק מונוטונו של גלגלי רכבת, עד שלפתע נאנחה ונעצרה. הקרון התשוש החל לרחוש השערות. עיניי נתקלו בעינו של ילד אחר. לאן ייקחו אותנו מכאן? שאלו עינינו ללא מילים.

יהדות סלובקיה - הניסים של פרופ' בריכטה

ב-1941 הצטרפה סלובקיה למלחמה לצידה של גרמניה. בין מרץ לאוקטובר 1942 נשלחו כ-58 אלף יהודים לאושוויץ, מיידנק ולובלין. ההנהגה היהודית בסלובקיה פעלה לעצירת המשלוחים ותרמה להפסקת הגירושים באוקטובר 1942. יתר על כן היא ניהלה משא ומתן על 'תוכנית-אירופה' שמטרתה הייתה קניית חירותם של יהודים מידי הס"ס בתמורה לתשלומים כספיים.

משפחת בריכטה

פרופ' אברהם בריכטה נולד ב-1936 בברטיסלבה. הוא בילה את ילדותו בבית הורי אמו בכפר Male-Levare בבית רחב מידות עם חצר גדולה שם גדל עם אמו ומטפלת. כשפרצה המלחמה עבד אביו של אברהם במפעל מברשות "צנטרום" בעיר טרנבה (Ternava).

הבית בכפר

הנס הראשון

בקיץ 1942 בהיותו בן 6 נלקח אברהם עם אמו וסבתו למחנות הריכוז.

מתוך עדותו של אברהם בריכטה:

" הגיעו ולקחו אותנו בשנת 1942, לפי מטב זיכרוני, בקיץ. לקחו את אמי, אותי ואת הסבא והסבתא. אני זוכר בבירור שהעמיסו אותנו על עגלה, קחו אותנו למקום כלשהו והפרידו אותנו מהסבא והסבתא. אנחנו נשלחנו בהתחלה למחנות ריכוז מקומיים. היינו במספר מחנות, סרד ומשם לפופרד... ומפופרד לקחו אותנו ברכבת לז'לינה. אני זוכר בבירור את המסע ברכבת. אלו היו קרנות רכבת רגילים. ז'לינה היה מחנה הריכוז הכי גדול בסלובקיה.... אני זוכר לחלוטין שזה היה באוקטובר 1942 לפני יום הכיפורים.... היינו בז'לינה יומיים - שלושה וביום כיפור הגיעה רכבת עם קרנות בהמות. אנחנו נלקחנו כבר לרכבת, אני זוכר את זה. אני רואה זאת לנגד עיניי. הכניסו את אמי ואותי לקרון ונשארנו לעמוד ליד דלת ההזזה של הקרון.... אמא ספרה לי שהיא אמרה שלא חשוב אם נמות פה או נתפגר שם, כבר אז הבנו שאנחנו נשלחם למקום שממנו לא חוזרים...." כבדרך נס ניצלו אברהם ואמו לאחר שהתקבל במרכז היהודי של ז'לינה מכתב שחרור משר הפנים הסלובקי שהושג כתוצאה מהתערבות מנהל מפעל "טרנבה" בו עבד אביו של אברהם. הם נלקחו

מהרכבת לכומר העיירה אך לנוכח הסכנה שמשקפה לו כמסתיר יהודים, ביקשם לעזוב והם נסעו לטרנבה בה שהה האב.

"כאמור עמדנו בפתח. אנשים ביקשו מאמא שתיכנס לקרון אבל היא הייתה אופטימית ואמרה שעוד יוציאו אותנו מכאן. לפתע הם שמעו 'מלניה בריכטה' 'ארפד איוון בריכטה' הנציג של הארגון היהודי הגיע וקרא את שמותיהם ואמר שהם יכולים לצאת (מהרכבת). ליד מסילת הברזל עמד גרמני שבדיעבד התברר שהיה נציגו של אייכמן בסלובקיה..... אני זוכר עד היום שהוא שאל בגרמנית את איש הארגון היהודי 'מה קורה עם הגברת והילד הזה?' ואיש הארגון היהודי אמר שהם נלקחו (לרכבת) בטעות 'ואם כך' ענה הגרמני 'זה בסדר'...."

הנס השני

הנס השני של אברהם התרחש במהלך מחבוא במתבן בו הסתתרה המשפחה עד לשחרורה על ידי הצבא האדום. באחד הימים טענה המארכת שמריה הקדושה התגלתה אליה בחלום ואמרה לה שלמחרת הגרמנים יגיעו לחפש אצלם. האיכר הסתיר אותם במעלה המתבן והתחיל לבשל תפוחי אדמה בתנור על מנת שהחדר יתמלא אדים. באותו יום הגיעו שני חיילים גרמנים, נכנסו למתבן אך לאחר דקות מורטות עצבים לא איתרו אותם ועזבו.

מתוך עדותו של אברהם בריכטה:

"אני זוכר באופן צלול וברור, באותו היום הגיעו חיילים גרמנים. הם נכנסו לתוך המתבן ומה שאני זוכר היטב שמהמתבן הייתה דלת הזזה שהיו בה חריצים. אני זוכר את שני הנאצים עם האקדחים בחגורה. החיילים שאלו את האיכר האם מישהו מתחבא בו ולמזלנו ראיתי שהם הסתכלו לכל הכיוונים ולא ראו כלום ואח"כ עזבו את המקום."

עם סיום המלחמה חזרה המשפחה לטרנבה. בשנת 1945 היו אברהם ואמו לציונים נלהבים ובפברואר 1948 לאחר עליית הקומוניסטים לשלטון בסלובקיה הפליגה המשפחה לישראל באוניה "אבציה". ב - 4.4.1949 הגיע משפחת בריכטה לחיפה. בתום לימודיו התגייס אברהם לצה"ל ועם שחרורו החל בלימודי מדע המדינה וסוציולוגיה באוניברסיטה העברית בירושלים. עבודת הדוקטורט שלו עוסקת ברקע החברתי, הפוליטי והתרבותי של חברי הכנסת בישראל. אברהם נישא ליעל ולהם שני ילדים. הוא שימש כפרופסור באוניברסיטת חיפה עד צאתו לגמלאות בשנת 2005.

"דור לדור יביע אומר" – ראיון עם ציקי אוד

רלי רובינזון & נתיב רובינזון

אנו, ילדים ויתומים ניצולי שואה, חברים בעמותת יש, ככול שאנו מתבגרים, שלא לומר מזדקנים, לא אחת אנו תוהים בינינו לבין עצמנו – האם הסיפור שלנו ייזכר? האם הוא הוטמע בדור ההמשך הפרטי שלנו? האם הופנם בדורות ההמשך בכלל? ואם הוטמע – איך הוא עשוי לבוא לידי ביטוי? להשיב למקצת השאלות האלה, יצאנו עם רלי, חברה בעמותת יש ובנה נתיב רובינזון, איש תקשורת, שדרן רדיו וטלוויזיה – דור שני, לשוחח עם בן דור שני אחר – ציקי אוד, אבי החיילים הבודדים. ביקשנו לשמוע ממנו על עשייתו המיוחדת למען אחרים וגם את סיפור אביו – אשר אוד, ניצול שואה, חבר עמותת יש ומי שכיהן שנים רבות כיו"ר הסניף בירושלים והיום משמש כיו"ר הועד בדיר המוגן, בו הוא חי עם רעייתו בירושלים.

שמענו, נפעמנו והתעשרנו. להלן, נחלוק עמכם, חברי עמותת יש, את הדרך הייחודית בה משפחת אוד אכן מחייה ומממשת את הביטוי: "דור לדור יביע אומר".

האב, אשר אוד (אנשל שרצקי), יליד פולין (1928), היה הילד היחיד אשר שרד את האקציה האחרונה בחיסול גטו זדונסקה וולה, ליד לודז' בפולין. בני משפחתו נשלחו למותם למחנה ההשמדה חלמנו בעוד הוא נשלח לגטו לודז'. שם, בתושייה, באומץ וביצר חיים של ילד הצליח לשרוד בבדידות עד חיסול הגטו באוגוסט 1944, אז נשלח עם אחרוני השורדים למחנה אושוויץ. בדרך נס, פגש באושוויץ את אחיו הבכור ברל ובעזרתו שרד את אושוויץ, את צעדת המוות מאושוויץ, את מחנות מאוטהאוזן וגונסקירכן עד שחרורו על ידי הצבא האמריקאי. בהמשך אומץ על ידי חיילי הבריגדה והוברח לאיטליה, משם עלה ארצה בנובמבר 1945. עם עלייתו למד בבית הספר החקלאי במגדיאל, התגייס להגנה ולחם במלחמת השחרור. עם קום המדינה התיישב בירושלים, השתלב בתע"ש, שם עבד עד פרישתו לגמלאות. לאשר ולרעייתו שלושה בנים ונכדים רבים. ככול השנים סייע אשר אוד לניצולי שואה בתחומים שונים. בין השאר כיהן כיו"ר סניף עמותת יש בירושלים. אשר הוא איש עדות המספר את סיפורו לקבוצות נוער ולחיילים. הוא גם ליווה עשרות משלחות לפולין. בשנת 2014 היה בין מדליקי המשואות בטכס יום הזיכרון לשואה ולגבורה.

ציקי אוד, הבן הבכור של אשר אוד, שיתף אותנו באני מאמין שאבא אשר העביר לבניו שלו, בילדותם ובנעוריהם – "אנחנו חיים את ההווה ומתכננים את העתיד ולא עוסקים בעבר". כך, אמנם, נהג אשר בחייו הפרטיים, אולם במעורבותו המתמדת בעולמם של ניצולי שואה, בקרב בני נוער וחיילים, שקד להנציח את העבר של כולנו בכלל וגם את עברו הפרטי. ציקי, בנו, מעיד שפרטים שונים בעברו של אבא שלו הוא למד מפי אחרים ששמעו מפיו של אשר אוד, סיפורים שאשר לא סיפר בבית. אבל הביטוי "דור לדור יביע אומר", קיבל משמעות בבית אוד בכך שהיה זה בית של נתינה, של דאגה ועזרה לזולת, בית חם, מכניס אורחים ומאמץ ניצולי שואה אחרים כ"בני משפחה" שהרי בני משפחה בדם לא שרדו. ילדי משפחת אוד גדלו, כמו רבים מילדינו שלנו, ללא סבים וסבתות וללא דודים ודודות. ההעדר הזה הנחה את ציקי, כמו שראה בבית אביו ואמו – לפתוח את ביתו שלו ואת לבו לאימוץ – לאמץ בגדול – לאמץ ללא גבול.

לשאלתנו איך התחלת? משיב ציקי שלאחר סיום לימודיו בחוג לסוציולוגיה באוניברסיטה העברית, הוסמך כעובד קהילתי והשתלב בעבודה בסוכנות היהודית בעבודה עם עולים חדשים צעירים בודדים, אותם החלו הוא ורעייתו איה לאמץ ולהזמין לביתם לחגים, כמו ליל הסדר למשל, בדומה למה שהיה בבית אוד של ההורים וכך "הצמיחו" להם ציקי ואיה משפחה מורחבת. בעודו עדיין עובד בסוכנות, הרחיב ציקי את פעילותו גם לאימוץ חיילים בודדים.

איך זה מתבצע? ביתנו פתוח לחיילות ולחיילים בסגנון "חבר מביא חבר" וכך בשבתות מתארחים בביתנו לפעמים עד עשרים חיילות וחיילים, לנים, מקבלים שירותי כביסה, ארוחות ומסבים עם כול המשפחה כמשפחה מורחבת. בנוסף, כאשר עולה הצורך וחייל בודד נפצע אני מלווה אותו בבית החולים לאורך האשפוז והשיקום – כאבא לכול דבר ועניין, גם בתמיכה אישית ונפשית בו וגם מול הממסד הרפואי והצה"לי.

מי מוגדרים כחיילים בודדים? ציקי מפרט שבעשרות שנות פעילותו כ"אבי החיילים הבודדים", הוקמה עמותה ארצית הנתמכת מתרומות מחו"ל, בעיקר מארה"ב וגם מישראל. לעמותה סניפים בערים הגדולות בארץ וגם עשרות מתנדבים ברחבי הארץ. בראש העמותה עומד היום מנכ"ל, בוגר אוניברסיטת ייל, מי שבעצמו היה, בשעתו, חייל בודד מארצות הברית. בעמותה רשומים מאות רבות של חיילים בודדים – אלה המגיעים לבדם מארצות העולם לשרת בצה"ל. יש גם ילידי הארץ – בנות ובנים למשפחות חרדיות אשר "חזרו בשאלה" והקשר עם משפחותיהם הביולוגיות נותק וגם אחרים אשר גדלו בפנימיות או במוסדות, כבנים ובנות למשפחות קשות יום המתקשות מן הסתם לשמש רשת תומכת לילדיהן גם במהלך השירות הצבאי.

ומה קורה למאומצים שלכם בהמשך חייהם, עם סיום השירות בצה"ל? ציקי משיב בקול "מחייך" מלא באהבה למאומצים שלו ושל איה רעייתו – יש מי שהשתלבו בלימודים אקדמיים או מקצועיים ויש אפילו כאלה שמצאו בן או בת זוג בתוך המשפחה המאמצת שלנו. כך, אנחנו, איה ואני היום סבא וסבתא לילדיהם של מי שאומצו בביתנו. אנחנו ממשיכים ללוות את כולם. בינתיים גם מחכים לדור ההמשך השלישי שלנו העתיד להיוולד בקרוב.

האם ילדיכם שלכם – שלושת הבנים השתלבו במפעל הזה בלב שלם? ציקי משיב בכנות שכול אחד מהבנים הגיב בדרכו שלו להפיכת ביתם הפרטי לבית של משפחה מורחבת שכזאת. יש מי שקיבל זאת בהבנה ובלב פתוח ויש מי שהסתייג במקצת ואחד הבנים, מציין ציקי בסיפוק, בהיותו חייל בצה"ל המשיך "לגייס חיילים" לבית משפחת אוד.

ואיה, העזר כנגדך? בלי איה לא הייתי מצליח להקים ולפתח ובעיקר לתחזק את המפעל המופלא הזה. בנוסף להיותה שותפה מלאה באימוץ החיילים בביתנו הפרטי, היא מורה לאנגלית וגם מתנדבת בסיוע לקשישים בביתם, בתחום תנועה והפעלת הגוף.

לסיום השיחה - אני יודע, מסכם ציקי כי עברו של אבי שלי, היותו "חייל בודד" כאשר לחם במלחמת העצמאות וכול רכושו היה התרמיל אשר על גבו ולא הייתה לו כתובת של בית, משפחה, רשת תומכת ועוטפת אהבה וביטחון – זו תמונה החקוקה בזיכרון הרגשי שלי והיא הייתה והוה לי תמרור בפתיחת ביתי שלי לחיילים בודדים. שאבתי, ועודני, השראה וכוחות גם מעשייתו רחבת ההיקף, של אבי, למען ניצולי השואה החיים, למען הנצחת בני משפחתנו אשר נספו, הנצחת בני העיירה זדונסקה וולה אשר נטבחו למותם בפאתי העיירה. עשייתו של אבא הדריכה, וממשיכה, להדריך אותי בעשייה ההתנדבותית "למען", במקרה שלי למען חיילים בודדים. כמו אבי, אשר אוד, כך גם אני, רואה תמיד את הצרכים של החברה במדינה שלנו, את התחומים המגוונים והמאתגרים להתנדבות – התנדבות ערכית ציונית בכלל והתנדבות חברתית בפרט. יעידו דבריה של איה אוד :

"כשחייל בודד מחייך אלי – העולם כולו מחייך אלי!".

השיחה עם ציקי אוד לימדה אותנו על ערך הנתנה הכנה והחמה, היונקת מבית אבא, ניצול שואה, אשר אוד, אשר השכיל להעביר לבנו את כוחות ההישרדות ואת נחישות הרצון לחיות ובעיקר לחיות חיים משמעותיים של אהבה לזולת, של האמונה בעשייה ההתנדבותית למען האחר, למען חברה טובה יותר, במדינה זו שלנו אשר קמה בתקווה לעתיד טוב יותר, תוך הנצחת העבר – עבר השואה שעודו מלא חיות וכאב.

ישר כוח לציקי אוד על עשייתו ועל נכונותו לשתף אותנו בסיפור משפחתו – אכן יש ממש בביטוי "דור לדור יביע אומר".

בתודה ובהוקרה, רלי רובינזון & נתיב רובינזון.

26.11.2015

הדים מיום עיון

לאסוף את השברים

כשברחה מלכה שפרינגר לבית צ'שר מביתה לקחה איתה בובה קטנה "היא הייתה חברתי הטובה ואשת סודי במשך כל תקופת הנדודים והבריחות ברחבי פולין ורוסיה. אני תורמת את חברתי הטובה למשמרת ביד ושם"

בכנס ל"קידום בריאות מיצוי זכויות והנצחה" שמענו את הרצאתה של גב' אורית נוימן, מנהלת פרויקט "איסוף שברים" ביד ושם.

אנו רואים חשיבות עליונה להתגייסות יושבי ראש הסניפים והחברים לקיים מפגשים אישיים עם נציגי יד ושם כדי לאפשר לחברים להשתתף בפרויקט חשוב זה. היינו אז ילדים והיום בגרנו ונראה כי הגיע העת למסור את לפיד הזיכרון לדורות הבאים.

"לאסוף את השברים", המבצע הלאומי להצלת פריטים אישיים מתקופת השואה, הוא מבצע ביוזמת "יד ושם" שמטרתו לאסוף מבתייהם של ניצולי שואה וקרוביהם מסמכים, תצלומים, יומנים, חפצים ודברי אמנות אשר להם חשיבות גדולה לתיעוד קורותיהם של היהודים בשואה ולשימור הזיכרון למען הדורות הבאים.

מאז הקמת "יד ושם" ועד היום נאספו פריטים רבים אשר אוצרים זיכרונות היקרים ללבם של הניצולים ובני משפחותיהם והם בעלי ערך תיעודי והיסטורי. פריטים רבים נמצאים עדיין בחזקתם של ניצולים ובני משפחותיהם ולא זכו עדיין לתיעוד ולשימור. הרצון לאסוף מניצולי השואה, בטרם יהיה מאוחר, מספר רב ככל הניתן של חפצי זיכרון ועדויות אודות אירועי השואה הוביל לתכנון מבצע איסוף רחב היקף. החל מיום השואה תשס"א נקרא הציבור בעזרת אמצעי התקשורת להגיע לימי האיסוף הרבים שהתקיימו ועדיין מתקיימים ברחבי הארץ ולהפקיד את הפריטים נושאי הזיכרון למשמרת עד ב"יד ושם".

אנחנו נמצאים כיום 70 שנה לאחר המלחמה. הזמן עובר, התלמידים של היום הם כבר דור הנינים. אבל הזיכרון עדיין טרי, מפעפע. אין ספור ספרים נכתבו בנושא השואה, יצאו לאור זיכרונות, הופקו סרטים, נוצרו יצירות אומנות, ועוד ועוד, אבל סיפורים רבים מספור עדיין 'מחכים' שיספרו אותם. אלה הסיפורים שנאספים בפרויקט, אשר מצטרפים אחד-לאחד למארג הכללי של הזיכרון. תצלום קרוע, סוודר ישן, מכתב מטושטש - פעמים רבות אנחנו נחשפים, בעקבות הפריטים האלו לסיפורי חיים שלמים.

היענות הציבור לקריאה להפקיד את שברי הזיכרונות שבידיו הייתה ועודנה מרשימה, והפריטים הנאספים במבצע "לאסוף את השברים" מעשירים את הארכיונים ואת האוספים של "יד ושם". עד כה נאספו במסגרת המבצע כ 165,000 פריטים, אשר התקבלו מיותר מ-8,000 מוסרי חומר. הפריטים כוללים 48,000 מסמכים, 67,000 תצלומים, 3,445 חפצים, 515 יצירות אומנות, 174 סרטי מקור. במידה ויש בידכם פריטים אישיים מתקופת השואה שברצונכם למסור למשמרת ב"יד ושם" כמקור או כעדות, נשמח אם תצרו קשר עם מוקד "לאסוף את השברים" בטלפון 02-6443888. לאחר פתיחת פניה במוקד יתאמו אתכם פגישה ביום האיסוף המרוכז הקרוב לביתכם או יגיעו ישירות לביתכם.

לפגישה יגיע נציג "יד ושם" שיתעד בעזרתכם כל פריט ומידע הידוע לכם ואת הסיפור הקשור בפריט. יתלווה אליו עובד האחראי על עמדת דיגיטציה, אשר ניתן להכין באמצעותה עותק איכותי של הפריט המקורי.

כל מוסר חומר יכול לבחור באם למסור ל"יד ושם" עותק בלבד ולהשאיר בידיו את המקור או למסור ל"יד ושם" את הפריט המקורי למשמרת ולהעביר לדור הבא עותק איכותי של הפריט. פריטים מקוריים הנקלטים ב"יד ושם" עוברים תהליך של שימור ורישום. פריטים אלה זוכים לתיעוד בארכיון "יד ושם" ולעיתים קרובות בעקבותיו מתגלות עדויות ודפי עד אודות המשפחה המצויים במאגרי מידע נוספים. יש בכך כדי לסייע לסגירת מעגלים היסטוריים של מידע וזיכרון. פריטים אישיים הנמסרים ל"יד ושם" מקוטלגים במערכת ממוחשבת המונגשת לקהל בספריית "יד ושם" וחלק מהפריטים מונגשים לקהל הרחב באתר האינטרנט של "יד ושם".

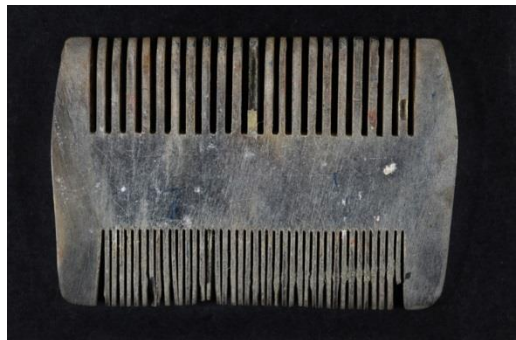
להלן סיפור נוסף מתוך הרבים שהגיעו אלינו:

המסרק של אמא של שלמה ברזניץ נמסר ליד ושם במסגרת יום איסוף שנערך בחיפה פרופ' שלמה ברזניץ, פסיכולוג, ניצול שואה יליד 1936, ברטיסלבה, סלובקיה, פרסם את זיכרונותיו בספר "שדות הזיכרון". אמא שלו השיגה מסרק באושוויץ בתמורה למנת לחם. "כאשר אמי חזרה מאושוויץ וגילתה, כי פרט לשני ילדיה, כל משפחתה הקרובה והרחוקה אבדה בשואה, היא לא הרבתה לספר אודות קורותיה במחנות הריכוז בהם נאסרה. אחותי ואני רצינו לשמוע ממנה יותר, והיא, כמו רבים אחרים, העדיפה את השתיקה. אך אל סיפור המסרק שהביאה משם התוודענו.

המסרק כה קטן, שניתן להחביאו בכף יד קמוצה. הוא אפור כהה, וחלק משיניו הצפופות שבורות. אימא השיגה אותו באושוויץ במחיר אותה ארוחה אחת ביום שהייתה אמורה לתת לאנשים את הכוח לעבור יום נוסף. כאשר שיערה הגזוז החל לצמוח מעט, הרגישה צורך לשמור על צלם אנוש וה"מחיר" נראה לה סביר.

כאשר נפטרה אמי לא רציתי דבר מכל אשר הותירה, פרט לאותו מסרק עלוב ומקסים. היא שמרה עליו עטוף בנייר דק ועדין, ולאחר השבעה הוא עבר אליי למשמרת. שמתני אותו בכוונה במגירה שאני נזקק לה לעתים קרובות, וכך נזדמן לי במשך השנים להעיף בו מדי פעם מבט. ידעתי כי אם אחביא אותו במקום מיוחד ומוסתר היטב, אגיע אליו רק אם אזכר בסיפור אותו הוא מייצג, ואילו בדרך שבה בחרתי יכולתי להיזכר בסיפור בכל פעם כשנתקלתי בו במגירה.

לפני חודשים אחדים נודע לי כי מוסד יד ושם פונה לכל מי שברשותו חפצים כלשהם, שהיו שייכים לאנשים שחוו את השואה, ומבקש למסור אותם בליווי מתן עדות על משמעותם והסיפור שמאחוריהם. כמובן שמיד חשבתי על המסרק של אימא, וחכתי בדעתי האם ראוי למסור אותו לגוף הממונה על הנצחת השואה, או שמא עליי להחזיק בו עד יומי האחרון ולהורישו לילדיי. היו נימוקים כבדים לכל אחת מן האפשרויות, ובהן כמובן הקושי להיפרד מן החפץ לצמיתות. אחרי הכול, בתחום הגשמי זהו הדבר היחיד שנותר לי מאמי. בעודי מתלבט ניסיתי לדמיין לעצמי את העברתו לדור הבא. לפתע הבנתי כי מאחר שיש לי יותר מילד אחד, ואילו המסרק הוא אחד בלבד, לא אוכל להורישו בצורה הוגנת. האמת היא כי אילו יד ושם לא הייתה קיימת כלל, היה צריך להמציאה, ולו בלבד כדי להבטיח העברה תקינה של החפצים, הסיפורים. והזיכרונות לדורות הבאים. ביום המיועד הלכתי בלב כבד למקום האיסוף, אך מיד עם בואי הוקל לי מאוד. היחס האישי והעדינות של המראיינת, שהתעניינה בפרטי הסיפור שלי, הרגיעו ושכנעו אותי שעשיתי את הדבר הנכון. המסרק עצמו לא

חסר לי כי בכל פעם שאני פותח את המגירה שבה אכסנתי אותו בעבר, היעדרו מזכיר לי אותו לא פחות מאשר קיומו. ממילא הכול בראשנו".

פעילות סניף כפר סבא של עמותת יש

מר שמואל כספי, יו"ר סניף כפר סבא מדווח על פעילות הסניף בשנת 2015:

שיתוף בתי הספר בכפר סבא בפעילות העמותה

- ✓ בבית הספר אופירה נבון החליטו הבנות בכתות ה' בשנת בת- המצווה שלהן לוותר על החגיגות ולתרום את כספי החגיגות לטובת ניצולי שואה. כל הכיתה התגייסה לאסוף כספים.
- ✓ ביום שוק שנערך בביה"ס נאפו עוגות ודברי מאפה והכסף ממכירתם נתרם לניצולי שואה נזקקים. בפורים התאספנו במועדון העמותה. הוזמנו כל ניצולי השואה הנזקקים וילדי בית הספר באו עם מורתם, וכל ילד וילדה מסרו לניצול את המעטפה עם הכסף.
- ✓ בחנוכה ארגנו בשיתוף בי"ס כצנלסון בכפר סבא הדלקת נרות חנוכה. זוג ילדים בקרו בבית הניצולים והדליקו יחד נר חנוכה.

פעילויות העמותה למען חברה

- ✓ שישים חברי העמותה בכפר סבא נפגשו ב 30.7.15 . הוגש כיבוד, התקיימה שירה בליווי נגינה על פסנתר.
- ✓ מספר חברי העמותה נעזרו בנו בנושאים שונים וביניהם התקנת מזגן בימים החמים של הקיץ, לניצול שלא היה לו מזגן. הכסף התקבל בעזרת ועדת רווחה ואיכות חיים.
- ✓ בערב ראש השנה וערב פסח, חילקנו תלושים שאפשרו לניצולים לחגוג את החג כראוי.

אנו מודים לרחל כץ סגנית היו"ר על הסיוע והתמיכה.
כמו כן תודה לחברי ועדת רווחה ואיכות חיים על אוזן קשבת לבקשות שלנו.

פעילות סניף חיפה והצפון של עמותת יש

- ✓ **מר עוזי לובל, יו"ר סניף חיפה והצפון מדווח על פעולות הסניף:**
מזה שנתיים מקיים סניף חיפה והצפון מוקד במרכז הכרמל. חברי הועד מקיימים תורנות במוקד כל אחד בתחמומו. המקום משמש גם מקום מפגש על כוס קפה (או תה) וכיבוד קל.
- ✓ הסניף קיים טיול מוצלח ורב המשתתפים למשמר העמק ובראש השנה קיימנו מפגש בסטודיו של אולם רפפורט במרכז הכרמל, בסמוך למשרדנו. הרמנו כוסית לכבוד השנה החדשה ואכלנו עוגות דבש. פסנתרנית הנעימה בנגינתה לבאים הרבים את המפגש. במרכז האירוע עמדה הרצאתו של דר' תלחמי כירופרקט המתמחה בבריאות עמוד השדרה, ביציבה ובמערכת העצבים. ד"ר תלחמי הרצה על ריפוי טבעי:
" איך להפוך משבר להזדמנות; מחלה לבריאות" וענה על שאלות החברים.
- ✓ במסורת השנים האחרונות נערך מפגש חנוכה ביוזמת עיריית חיפה. המפגש נערך ביום שני, 14.12.2015 בשעה 10:00 באולם כנסים בהיכל העירייה. המפגש התקיים בסימן:
" בני הנוער החיפאים מחבקים ומצדיעים לניצולי השואה".

פעילות העמותה בעזרה לחבריה:

"המומחים" בינינו מסייעים בהגשת בקשות לאוצר, עוזרים במילוי הטפסים והמסמכים הדרושים להגשת הבקשות כאשר מצבו של חבר מחמיר ועוד.
יותר ויותר אנשים שומעים עלינו ובאים להתייעץ בעניין זכויות הניצולים וחברי הועד מסייעים להם בהגשת הבקשות.
לדוגמא: חברה כבת שמונים מחיפה לא ידעה עד כה שמגיעה לה רנטה מהאוצר. לאחר הסיוע בהגשת הבקשה החברה זכתה למענק מהאוצר ובהכרה באחוזי נכות גבוהים.
דוגמא נוספת: אלמנה שקיבלה רנטה מגרמניה לפי סעיף 2. האישה לא עבדה ובעלה היה עצמאי והיא התקיימה בקושי מהרנטה הקטנה ומביטוח לאומי. בעזרתנו הסיוע שלה עבר מקרן סעיף 2 לאוצר. לאחר שהאוצר הכיר במחלותיה קיבלה אחוזי נכות גבוהים יותר. היא סיפרה לנו בהתרגשות שלא רק שהתשלומים החודשיים שהיא מקבלת גדלו, אלא שהיא הופתעה לקבל לחשבון הבנק שלה סכום ניכר- הפרשים רטרואקטיביים על אחוזי הנכות שהוכרו. לדבריה כיום מצבה הכלכלי הוטב והיא חיה ברווחה יחסית.

לידיעת החברים בחיפה ובצפון אנו מזכירים כי חברי הועד נמצאים במשרד הסניף, שדרות הנשיא 142, מרכז הכרמל בית הכט, קומת כניסה חדר 104, בימי ראשון בין 10:00-12:00. ניתן להתקשר בטלפון 04-8248001, או להשאיר הודעה ומספר טלפון לקביעת פגישה ואנו נחזור אליכם.

אשקלון ציינה את יום הזיכרון הבינלאומי לשואה

ביום השואה הבינלאומי ה-27.1.2016 נערך במרכז הקהילתי ע"ש וולדנברג באשקלון טקס יום הזיכרון הבינלאומי להנצחת קורבנות השואה, בהשתתפות מאות ניצולי שואה ובני נוער מתנועות הנוער השונות בעיר. ציון יום זה בהקשרו הבינלאומי נקבע על ידי העצרת הכללית של האו"ם לפני כעשור, שכן מועדו הוא יום שחרור מחנה ההשמדה 'אשוויץ' בידי הצבא האדום.

בטקס נכחו מ"מ ראש העיר, אפי מור, המשנה לראש העיר, יורם שפר, המשנה לראש העיר, סופה ביילין, ראש מינהל חינוך ותנו"ס,

אבי קמינסקי, מנהל אגף תרבות, נוער וספורט, נמרוד גלנטה, וחברי המועצה, הרב יעקב אביטן, בוריס מנור, מיריי אלטיט ושרה זכריה.

השנה, עמד הטקס בסימן 'ובחרת בחיים' וייחודו בשיתוף הפעולה המשולש בין האגף לתרבות, נוער וספורט בעיריית אשקלון, שותפות אשקלון-בולטימור ושלושה ארגונים להנצחת ורווחת ניצולי השואה בעיר: עמותת 'יש' – ילדים ניצולי שואה, עמ"ך והקרן לרווחה לנפגעי השואה בישראל.

הטקס ורב-השיח נסוב על חיבור בין דורי של ניצולי השואה בעיר ובני הנוער, בוגרי תכנית 'עמיתי דילר' של שותפות אשקלון-בולטימור. רב השיח זימן היכרות מעמיקה עם סיפורם ומשנתם של שניים מוותיקי העיר, ציפורה סידי ודוד אריאל, אשר שרדו את השואה ועלו לארץ ישראל, לייסדה ולהתיישב בה. לצידם השתתפו בשיח, שני בוגרי תכנית 'עמיתי דילר', קארין פנחס ואביתר כהן אשר ייצגו את הדור הצעיר והתחייבו לשאת את לפיד מורשתם של ציפורה ודוד - שימור ערכיה ובנייתה של החברה הישראלית על יסודות הזיכרון.

את קטעי הקריאה ליוו קטעי שירה ונגינה של מקהלת 'כינור דוד' והרכב הנוער של מרכז המוסיקה בעיר. הטקס כלל גם קריאת פרק תהילים ואמירת קדיש מפי יו"ר סניף עמותת 'ש', משה מנדל.

הגב' מרים גרייבר, יו"ר העמותה, מברכת את משה מנדל יו"ר העמותה באשקלון.

בוגרת תכנית 'עמיתי דילר' אשקלון ממחזור 2013, קארין פנחס, אשר השתתפה ברב שיח, סיכמה: "עצם המעמד היה מרגש מאוד עבורי. ההזדמנות הזו לחלוק שיח עם ניצולי השואה ביום כזה מול קהל, שכולל אף הוא את הניצולים, היה משמעותי מאוד. היה בזה משהו שנותן תקווה".

לאור השתתפותם של חברי וחברות עמותת יש בשנה שעברה בזיכרון בסלון, אנו מזמינים אותך לקחת חלק באירוע חשוב זה גם השנה. **ביום השואה הקרוב אנחנו מזמינים אותך לספר את סיפור החיים שלך במסגרת יוזמת זיכרון בסלון**

מה זה זיכרון בסלון?

זיכרון בסלון זו יוזמה חברתית שקמה לפני שש שנים מתוך תחושה שהזיקה בחברה שלנו ליום הזיכרון לשואה ולגבורה הולכת ונחלשת. זיכרון בסלון מציע דרך נוספת להתמודד עם יום השואה דרך מפגש אינטימי בסלון הבית ובין חברים ואורחים. בשנה שעברה מעל 150 אלף משתתפים לקחו חלק בערבי זיכרון בסלון.

מתי ואיפה זה קורה?

ערבי זיכרון בסלון מתקיימים פעם בשנה, בערב יום הזיכרון לשואה ולגבורה (4.5.16, כ"ו בניסן) או בתאריך סמוך לו, באלפי בתים במקביל ברחבי הארץ והעולם.

למה אנחנו פונים אליך?

כי אנחנו רוצים לשמוע את הסיפור שלך. זיכרון בסלון מעניקה הזדמנות חשובה לשמוע ולהשמיע ממקור ראשון את סיפורך ולציין את היום הזה יחד אתך, בפורום מצומצם ואישי. אנו מודעים לגודל האחריות המונחת על כתפנו לשימור זיכרון השואה, ומתוך כך מעוניינים לשמוע כל סיפור וכל זיכרון. כל סיפור ראוי להישמע, ואנחנו כאן כדי להקשיב ולזכור.

אנו מזמינים אותך לספר את סיפורך האישי בערב יום השואה או בתאריך סמוך לו ליד ביתך. אנו נלווה אותך לאורך התהליך, נדאג שהתנאים יהיו מתאימים עבורך מבחינת נגישות והאירוע יתקיים קרוב לביתך ככל הניתן. נהיה אתך בקשר לקראת ולאחר המפגש. באם הנך מעוניין להשתתף, אנא ידע את יו"ר סניף עמותת יש הקרוב למקום מגוריך או בפנייה ישירה לכתובת הרשומה מטה.

נשמח להכיר ולספר לך יותר על זיכרון בסלון,

שריי גרובר - 052-8464790 | saray.basalon@gmail.com

נעמי קורנברג, יו"ר סניף עמותת יש חולון- בת ים 054-6312844 | 03-5050234

www.zikaronbasalon.com

מי מכיר מי יודע

בחוברת הקודמת של עמותת יש הושק מדור **"מי מכיר, מי יודע?"**

מטרתו לאפשר לחברות ולחברים בעמותה לאתר חברות וחברים שהקשר עמם אבד במהלך השנים ואולי ללמוד מה עלה בגורלם. בחיפוש הראשון ביקשה רלי רובינזון מחיפה לאתר את חברתה יהודית דויטשמן ששירתה אתה בצה"ל. גם יהודית דויטשמן הייתה ילדה ניצולת שואה מפולין ולאחר עלייתה לארץ גדלה אצל בני משפחתה בקיבוץ גן שמואל. חברת עמותת יש התקשרה לרלי וסיפרה לה על היכרותה עם יהודית דויטשמן. כן הביאה לידיעתה של רלי כי חברתה משכבר הימים הלכה בינתיים לעולמה. יהי זכרה ברוך.

חברות וחברים מוזמנים לנסח פנייה של חיפוש/איתור של חברה/ה שהקשר עמו/ה אבד ולהעביר אותה למערכת יש, ניתן גם באמצעות הסניף המקומי של עמותת יש.

הפנייה תפורסם במדור "מי מכיר, מי יודע?"

הרי אנו, הילדים השורדים, ממשיכים לחפש...

מעתה ניתן לתבוע פיצויים מחברת הרכבות הצרפתית על גירוש יהודים בשואה

ניצולי שואה ובני משפחותיהם של ניצולים שאינם עוד בין החיים יכולים לתבוע את SNCF עד 31 במאי 2016. בקשות ניתן להעביר באמצעות משרד החוץ האמריקאי והן יטופלו על ידי קרן ייעודית

עופר אדרת 03.11.2015 18:35

ניצולי שואה ובני משפחות של ניצולי שואה בארה"ב, ישראל ומדינות אחרות יכולים החל מהיום (שלישי) לתבוע פיצויים מחברת הרכבות הלאומית של צרפת (SNCF) בגין מעורבותה בגירוש יהודים למחנות הריכוז וההשמדה בגרמניה בתקופת מלחמת העולם השנייה.

הבקשות יוגשו באמצעות טופס מיוחד שניתן לשלוח באימייל, דואר או בפקס, לקרן צרפתית-אמריקאית שבה הופקדו 60 מיליון דולר. הטופס והפרטים לצורך שליחתו, בשפה האנגלית, נמצאים באתר של משרד החוץ של ארה"ב. הזכאות לפיצויים תינתן רק לניצולים שגורשו מצרפת ברכבות, לבני או בנות זוג ולבני משפחותיהם של מגורשים שאינם עוד בין החיים. גובה הפיצויים יחושב ויחולק לתובעים אחרי תום מועד הגשת הבקשות - 31 במאי 2016. פיצויים לא יינתנו לאזרחים צרפתים, משום שאלה כבר קיבלו או זכאים לפיצויים במסגרת תוכנית אחרת.

"אנו חושבים שזהו יום חשוב מאוד. אנשים חיכו ליום הזה במשך 70 שנה", אמר סטיארט אייזנשטט, היועץ המיוחד של הממשל האמריקאי לענייני השואה. לדבריו, נבחנת האפשרות שחלק מתשלומי הפיצויים יועברו עוד לפני תום המועד בגלל גילם המתקדם של הניצולים. עוד הוסיף אייזנשטט כי הניצולים עשויים לקבל כ-100 אלף דולר כל אחד ואילו בני או בנות זוג יקבלו עשרות אלפי דולרים. "במשך עשורים, ניצולים ובני משפחותיהם טענו כי החברה אחראית למעשיה בזמן השואה, אך היא המשיכה להתחמק מאחריותה לשיתוף הפעולה שלה עם המשטר הנאצי", אמר הסנאטור האמריקאי היהודי צ'אק שומר, שפעל למען חקיקה בנושא. כעת, לדבריו, "החברה הצרפתית סוף סוף תיקח אחריות להסעת אלפים אל מותם במלחמת העולם השנייה".

SNCF גירשה מעל 75 אלף יהודים למחנות במזרח בתקופת השואה, בהם כ-11 אלף מתוכם היו ילדים. תחילה גורשו היהודים למחנות המעצר בצרפת - בהם דרנסי וגירס, ובהמשך גורשו משם לאושוויץ ולמחנות נוספים בהם נרצחו. רק כ-2,500 מהם שרדו את השואה. רכבת הגירוש האחרונה יצאה מצרפת באוגוסט 1944. תביעות שונות נגד SNCF הוגשו בעבר והיא אף שילמה פיצויים לאזרחים צרפתים שהיו בין המגורשים למחנות. ואולם עד כה ניצולי שואה תושבי מדינות אחרות, בהן ישראלים ואמריקאים, לא היו זכאים לפיצויים האלה.

אחת התביעות נגד החברה הוגשה בשנת 2000, בטענה כי שירתה את הנאצים למטרות רווח כספי. בתביעה, שהוגשה לבית משפט אמריקאי בשם מאה ניצולים ובני משפחותיהם, ונטען בה כי חברת הרכבות קיבלה תשלום לפי מספר האנשים ומספר הקילומטרים, ובחרה לשלם כך את הקרונות הטובים

ביותר, כדי למנוע אפשרות של בריחה. בתביעה נטען כי חברת הרכבות חייבת היתה לדעת על התנאים הנוראיים ששררו בקרונות מכיוון שהיתה אחראית לניקוי וחיטוי הקרונות לאחר כל נסיעה. SNCF טענה אז, כי מיוני 1940 היתה תחת שליטת כוחות הכיבוש הגרמנים וכי אלפים מבין עובדיה נהרגו בפעולות התנגדות לנאצים.

הנושא שב ועלה לאורך השנים. בפברואר 2014 נתקלה SNCF בקשיים כשרצתה להתמודד במכרז ענק לסלילת קו רכבות במזרח ארה"ב, בשל העובדה שהסוגייה לא באה על פתרונה באופן מלא. בשל כך, החלה ממשלת צרפת לנהל מגעים עם משרד החוץ האמריקאי. "לזכותם של הצרפתים ייאמר שהם באו אלינו ואמרו כי הם מכירים בכך שהיו 'חורים' בעניין תשלום הפיצויים ושהם לא כללו אמריקאים", אמר בשנה שעברה אייזנשטט, אשר ניהל בעבר מגעים דומים חברות מגרמניה, שווייץ ואוסטריה.

נגד SNCF הוגשו תביעות פיצויים נוספות שעדיין נדונות בבתי משפט בארה"ב. לפני כשבוע חודשים הוגשה לבית משפט בשיקגו בקשה לתביעה ייצוגית נגד החברה, בטענה שקיבלה תשלום כדי להחרים רכוש של יהודים ומתנגדי משטר אחרי שכבר גורשו למחנות. שלושת התובעים - קאן סקאלין, תושבת אילינוי ושני האזרחים הצרפתים ז'וסיאן פיקארד ורולנד שרייה - טוענים כי קרובי משפחתם היו בדרכם לאושוויץ ובוכנוולד כשהחברה החרימה את רכושם שכלל זהב, כסף וחפצים אישיים אחרים. בתביעה נטען עוד, כי החברה קיבלה תשלום גם כדי לסייע בתהליכי הגירוש.

בארה"ב חיים מאות בני ובנות זוג שזכאים לפיצויים מחברת הרכבת הצרפתית ועוד אלפי צאצאים ויורשים אחרים שעשויים להיות זכאים לפיצוי מוקטן. לפי משרד החוץ האמריקאי, צאצאים ויורשים אחרים יידרשו להוכיח כי בני משפחותיהם גורשו מצרפת ואת אזרחותם. ביחס לכל התביעות הביעה SNCF צער על מעורבותה בגירוש ומסרה כי "לא היתה לה שליטה של ממש" על הפעולות שבוצעו בשנים 1940-1944.

ניתן לפנות בנושא זה ל:

במייל: DeportationClaims@state.gov

בפקס: 202-776-8389

Office of the Legal Adviser International Claims and Investment Disputes

Suite 203, South Building 2430 E Street, NW Washington, DC 20037-2800

על המדף – ספר חדש

ב- 2015 יצא לאור ספרו החשוב של יעקב טובי "החורבן והחשבון, מדינת ישראל והשילומים מגרמניה 1953-1949".

יעקב טובי

יעקב טובי
מדינת ישראל, השילומים מגרמניה

הוצאה

המכון לזיכרון השואה והחקר
מכון ויצמן למדע

חיים רובין (1921-2005)

מסיוסיו קיבוץ שדות-ים וחבר בו עד יומו האחרון. איש חזון רב פעלים.

מכיון הארץ וזמן התוכנית כידועים ההשכלה הנכונה בישראל, איש שטפחה ואיבד אדם ששיקש לתגמול לזווית הבאים את ערכו.

יעקב טובי

ר"ר יעקב טובי הוא היסטוריון ומתרגם של ספרים ומאמרים אשר עוסקים בהיסטוריה המליטית של היישוב העברי בתקופת המנדט הבריטי ושל מדינת ישראל בשנותיה הראשונות.

החורבן והחשבון
מדינת ישראל והשילומים מגרמניה
1953-1949

בהקדמה לספר אומר המחבר:

"לא ייפקד שמה של עמותת יש: עמותת ילדים ויתומים ניצולי שואה בישראל, הם אלה שהניחו הלכה למעשה את המסד למחקר זה בקיץ 2003 ועל כך תבוא עליהם הברכה".

השקת הספר תערך באוניברסיטת תל-אביב בבניין גילמן למדעי הרוח בתאריך 9.5.2016 בשעה 18:30. פרטים נוספים יפורסמו באתר העמותה.

סקירתו של פרופ' אברהם בריטה על ספרו של יעקב טובי "מדינת ישראל והשילומים מגרמניה 1953-1949"

קראתי בעניין רב את ספרו של יעקב טובי "החורבן והחשבון: מדינת ישראל והשילומים מגרמניה 1953-1949" (הוצאת אוניברסיטת בר-אילן ותל אביב 2015).

זהו ספר חשוב, מרתק ומקיף בנושא שלא נחקר דיו.

הספר עוסק בנושא השילומים מגרמניה בשנים המעצבות בתולדות מדינת ישראל, שבסופן נחתם הסכם השילומים הן לאנשים פרטיים והן למדינת ישראל כקולקטיב המייצג את היהודים בארץ ובתפוצות. הסכם השילומים עם גרמניה שנחתם בספטמבר 1952 היה מאורע מרכזי בתולדות מדינת ישראל. הייתה לו השפעה בתחומים רבים: בתחום הכלכלי הביא להצלת המשק המקומי שהיה על סף קריסה, בתחום הדיפלומטי הוביל לנורמליזציה ביחסי גרמניה-ישראל, ומבחינה פנים יהודית סייע ההסכם להתבססותה של ישראל כמרכז הדומיננטי של העם היהודי. ההסכם גם ציין פריצת דרך במשפט הבינלאומי. הייתה זאת הכרה בזכותה של מדינה אחת לתבוע את רעותה בעטיין של מאורעות שהיו עוד לפני קום מדינת ישראל.

שאלת השילומים מגרמניה הייתה אחת מנקודות המחלוקת העיקריות שהתעוררו זמן קצר לאחר קום המדינה. זאת הייתה מחלוקת עמוקה ומפלגת, בין המרצחים לבין קורבנות של השואה הגדולה ביותר שהתרחשה לעם היהודי בתקופה החדשה. הספר בוחן את סוגיית השילומים בהקשר הפנים ישראלי, בהקשר הכלל-יהודי ובהקשר הבינלאומי. לבסוף המחבר מעריך את תוצאות הסכם השילומים וגם בוחן את סוגיות הפיצויים האחרות כגון: פיצויים אישיים והשבת רכוש.

הספר מתאר ומתעכב בעיקר בשני נושאים חשובים:

- א. הפולמוס החריף בין יהדות התפוצות ובין יהודי ארץ ישראל לגבי הפיצויים מגרמניה. כך לדוגמא מתואר הוויכוח שהתנהל באוקטובר 1944 בין נחום גולדמן, שהיה נציג ההנהלה הציונית בארה"ב אשר חלק על הגישה של הישוב באומרו: "האם אנחנו אומרים שאין יחידים, אנו בונים את העם, יסבלו היחידים שסבלו, נשתמש בהזדמנות הזאת כדי לבנות עם?". יו"ר הנהלת הסוכנות דאז דוד בן-גוריון דחה את השגותיו של גולדמן מכל וכל וקבע כי זכותה של הסוכנות לייצג את התביעה היהודית הכוללת נגד הגרמנים.
- ב. המאבק בין המפלגות בישראל על אישור הסכם השילומים.

הספר מסתיים בנקודת הזמן קיץ 1953 לאחר אישור ההסכם על ידי ישראל וגרמניה ותחילת ביצועו. זהו כאמור ספר מעניין שהציבור הרחב ימצא בו עניין.

פרופ' אברהם בריכטה, ביה"ס למדע המדינה אוניברסיטת חיפה.

פניה לתורמים

תורמים יקרים:

עמותת "יש" היא עמותה ארצית של ניצולים שהיו ילדים בתקופת השואה ושרדו את התופת. העמותה פועלת בפריסה ארצית וכל פעילותה מבוססת על פעילות מתנדבים ומעסיקה מזכירה במשרה חלקית. חברים בעמותת "יש" יוצאי כל הארצות שהיו קרוב לצורר הנאצי. העמותה פועלת באמצעות ועד מנהל בו מיוצגים ראשי הסניפים, יושבי ראש ועדות ונושאי תפקידים בעמותה. כל כספי התרומות מועברים ישירות לזקוקים לסיוע ותמיכה כלכלית.

"הילדים" ששרדו את השואה הגיעו עכשיו לגבורות מבקשים לסיים את חייהם בכבוד!!!

בעזרת תרומתכם אנו מתגייסים לעזור להם למלא משאלה זו.

הכתובת לתרומות:

עמותת "יש" ילדים ויתומים ניצולי שואה

הבנק הבינלאומי הראשון, רחובות, סניף 29 מספר חשבון 102415

*נא לציין שם וכתובת התורם

רשימת חברי הוועד המנהל ובעלי התפקידים

email	מיקוד	כתובת	פקס	טלפון נייד	טלפון	שם	תפקיד
yeshcohs@smile.net.il	6527622	*נא להתקשר לקבוע פגישה רח' יהודה הלוי 143, תל אביב ת.ד. 51426, תל אביב	153-3-5602979	במשרד ימי א,ה, י' 08.00 - 13.00 ב,י, ת' 12:00 - 17:00	03-5602979 ניתן להשאיר הודעה	צפי דיק	משרד ארצי - מזכירה
mirgriv@012.net.il	93870	האדמור מרוז'ין 13/9, ירושלים	02-6511121	050-8573136	02-6514101	מרס גריבר	י"ר ארצות
ain	52381	ירושלים 5, רמת גן	03-6772583	054-7380785	077-3441389	רחל כץ	סגן י"ר רכזת סניפים
lobeluzi@gmail.com	3448627	צפריים 24, חיפה	04-8107859	054-7562211	04-7107859	עוזי לובל	סגן י"ר אירועים
kochalsh@netvision.net.il	52233	נחום 16, רמת גן	073-7367432	054-6609863	03-6744731	שלמה קוחל	גובר
navadanon@walla.com	69373	אבא קובנר 5, תל-אביב	03-6994201	052-3283692	03-6994201	ד"ר נאוה אפל דנון	יועצת משפטית
mgmeshu@zahav.net.il	76286	גורדון 43 א, רחובות	08-9467189	052-3555329	08-9467189	מיכל משולם	ר"ח
gshaike@gmail.com	78617	שד' ירושלים 86/9, אשקלון	15386737647	050-9728830	08-6737647	שייקה גוראל	י"ר ועדת כספים
irachiolea@hotmail.com	52511	ז'בוטינסקי 45, רמת-גן	אין	052-3686445	03-7512450	ירוחם צ'יקליה	י"ר ועדת ביקורת
Listek.fam@gmail.com">Listek.fam@gmail.com	62497	יהושע בן נון 70, תל אביב	03-6056064	054-5892095	03-6056064	חיים ליסטק	סגן י"ר ועדת ביקורת
dorko@bezeqint.net	47261	בן חיים 8/12, רמת השרון	03-5491335	052-2744719	03-5491335	עודד אמרנט	י"ר ועדת תרומות
Frideli93@gmail.com	79805	רח התיסה 102, כפר אחים	אין	053-2305818	08-8601429	אלי פרידמן	י"ר ועד אינטרנט ומחשבים
Brappa5@gmail.com	52537	גן בעיר, ד"ר כהן 12, רמת גן	03-5242083	054-7662131	03-5015714	בתיה רפפורט	י"ר ועדת רווחה ואיכות חיים
haifah@walla.co.il	34558	הפלמה 9, חיפה	אין	050-7303401	04-8246988	מיכאל קלמנוביץ	י"ר ועדת מיצוי זכויות
yseburg@netvision.net.il	76247	מנוחה ונחלה 58, רחובות	08-9468524	054-4779930	08-9468524	יששכר אלברג	חבר כבוד
mog@bezeqint.net	7406510	רחוב השיריון 13, יס צינה	08-9404415	052-6905506	089404415	משה גרינפלד	מפיק לאסיפה הכללית 2016
י"ר סניפים							
gshaike@gmail.com	78617	שד' ירושלים 86/9, אשקלון	15386737647	050-9728830	08-6737647	שייקה גוראל	אשקלון
lea@canetti.biz	77440	רוגוזין 51/15, אשדוד	08-8667659	050-5719143	08-8557236	לאה קנטי	אשדוד
Silashi176@gmail.com	7640719	לב אבות סירקין 2/330, רחובות	אין	052-4458641	08-9344830	עזריאל סילשי	השפלה/רחובות
moran4857@gmail.com	3837304	מהר"ל 4 ת.ד. 27161, חדרה	04-6222938	058-4281039	04-6335984	מרס דודסון	חדרה
naomikornberg@gmail.com	58385	ביאליק 102, חולון	077-5150234	054-6312844	03-5050234	נעמי קורנברג	חולון / בת ים
lobeluzi@gmail.com	3448627	צפריים 24, חיפה	04-8248001	054-7562211	04-8107859	עוזי לובל	חיפה האפון
ain	52381	ירושלים 5, רמת גן	03-6772583	054-7380785	077-3441389	רחל כץ	רמת גן / גבעתיים
dorko@bezeqint.net	47261	בן חיים 8/12, רמת השרון	03-5491335	052-2744719	03-5491335	עודד אמרנט	רמת השרון/ הרצליה
ain	52381	ירושלים 5, רמת גן	03-6772583	054-7380785	077-3441389	רחל כץ (מניית)	תל אביב
			03-5602979			לשאלות נא להתקשר למשרד הראשי בטלפון	באר שבע קיבוצים מושבים